

ATZINUMS PAR
IZMAIŅU NOVĒRTĒŠANU AKREDITĒTĀ STUDIJU VIRZIENĀ

LATVIJAS UNIVERSITĀTES
STUDIJU VIRZIENA "SOCIOLOĢIJA, POLITOLOĢIJA UN ANTROPOLOĢIJA"
AKADĒMISKĀ MAĢISTRA STUDIJU PROGRAMMĀ
"EIROPAS STUDIJAS" (KODS: 45310)

Informācija par ekspertu

Vārds	Lelde	Uzvārds	Metla-Rozentāle
Darbavieta	Rīgas Stradiņa universitāte	Amats	Lektore
Grāds/ profesionālā kvalifikācija		Mg.sc.soc., Mg.oec. (MBA)	
Apliecinu, ka vērtējot studiju programmu, man NAV interešu konflikta			NAV

Novērtēšanas vizītes datums: 2019.gada 20.jūnijs

Atzinums sniegts, pamatojoties uz vizītes laikā gūtajām atziņām un veiktajiem novērojumiem un šādiem avotiem:

- Latvijas Universitātes (turpmāk – LU) 2019.gada 16.aprīļa iesniegumu Nr. LU-7-41/659 "Iesniegums studiju virziena izmaiņu apstiprināšanai" un tam pievienotajiem dokumentiem;
- LU 2019.gada 30.maija iesniegumā Nr. LU-7-41/988 "Par papildinformācijas iesniegšanu un iesnieguma izskatīšanas termiņa pagarināšanu" - pēc AIC pieprasījuma sniegto papildinformāciju;
- Novērtēšanas vizītes laikā iegūto informāciju intervijās ar LU pārstāvjiem (t.i., studiju programmas direktori, virzienu vadītājiem, mācībspēkiem, darba devējiem, studentiem);
- 2018.gada 11.decembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.794 "Augstskolu un koledžu akreditācijas noteikumi";
- Augstskolu likumu;
- 2014.gada 13.maija Ministru kabineta noteikumiem Nr.240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu";
- 2017.gada 13.jūnija Ministru kabineta noteikumiem Nr.322 "Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju";
- 2018.gada 23.janvāra Ministru kabineta noteikumiem Nr.49 "Noteikumi par Latvijas zinātnes nozarēm un apakšnozarēm".

1. Informācija par augstskolas plānotajām izmaiņām

LU *Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātē* kopš 2001.gada tiek realizēta akadēmiskā maģistra studiju programma "Eiropas studijas", kas iekļauta studiju virzienā "Socioloģija, politoloģija un antropoloģija". Saskaņā ar Augstskolu likuma grozījumiem, kas stājas spēkā ar 01.01.2019., studiju programmas akreditācija ir spēkā līdz 2023.gada 31.decembrim.

Studiju programma ir tikusi īstenota pilna laika klātienes formā, 4 semestru garumā. Studiju process organizēts darbdienu vakaros no plkst. 18.15 līdz 21.30 Studiju programmas realizācijas valoda: - latviešu un angļu. Iegūstamais grāds: sociālo zinātņu maģistra grāds Eiropas studijās. Pabeidzot studijas absolventam ir tiesības studēt doktorantūrā.

Līdz ar pieaugošo konkurenci augstākās izglītības tirgū, kā arī izmaiņām pieprasījumā, kas saistītas ar aktualitāšu maiņu starptautiskajā politiskajā un ekonomiskajā vidē, ar katru gadu ar vien vairāk ir samazinājies to studentu skaits, kas izvēlējušies studēt akadēmiskajā maģistra studiju programmā "Eiropas studijas". Tāpēc ir ticis pieņemts lēmums meklēt iespēju palielināt programmas pievilcību, atjaunojot tās unikalitāti un vienlaikus saglabājot un stiprinot programmas esošās konkurētspējīgās priekšrocības.

LU pamatojoties uz tās Senāta 2019.gada 15.aprīļa lēmumu Nr.298, 2019.gada 16.aprīlī ir iesniegusi AIC iesniegumu (kas precizēts ar 2019.gada 30.maija vēstuli par papildinformācijas iesniegšanu), lūdzot veikt sekojošas izmaiņas:

- **mainīt maģistra studiju programmas nosaukumu**
- **mainīt iegūstamo grādu**
- **mainīt studiju virzienu, kurā studiju programma tiek iekļauta**
- **modificēt studiju programmas īstenošanas ilgumu un apjomu**
- **modificēt uzņemšanas prasības**

Pieteiktās izmaiņas apkopotas un detalizēti atainotas zemāk ietvertajā tabulā salīdzinoša pārskata formā:

	<i>Izmaiņu veids</i>	<i>Patlaban akreditētā programma</i>	<i>Pieteiktās izmaiņas</i>
1.	Studiju virziena nosaukums	<i>Socioloģija, politoloģija, antropoloģija</i>	<i>Ekonomika</i>
2.	Studiju programmas nosaukums	<i>Eiropas studijas</i>	<i>Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija</i>
3.	Studiju programmas kods	<i>45310</i>	<i>45311</i>
4.	Studiju programmas īstenošanas ilgums	<i>4 semestri</i>	<i>2 un 4 semestri</i>
5.	Studiju programmas apjoms	<i>80 KP jeb 120 ECTS</i>	<i>40/80 KP jeb 60/120 ECTS</i>
6.	Iegūstamais grāds un/ vai profesionālā kvalifikācija	<i>sociālo zinātņu maģistra grāds Eiropas studijās</i>	<i>sociālo zinātņu maģistra grāds starptautiskajā ekonomikā</i>
7.	Studiju programmas mācībspēku sastāva izmaiņas		Skat. docētāju sarakstu
8.	Studiju programma satura izmaiņas		Skat. jaunus studiju plānus

9.	Studiju programmas uzņemšanas prasību izmaiņas	<p>Bakalaura grāds vai tam atbilstoša augstākā izglītība jebkurā zinātņu nozarē</p> <p>Papildu nosacījumi: 1) angļu valodas prasme, kuru apliecina starptautisko angļu valodas testu rezultāti vai apliecinājums par angļu valodas prasmi vismaz B2 līmenī saskaņā ar Eiropas kopīgajām valodu pamatnostādņēm vai vērtējums angļu valodā iepriekšējās izglītības dokumentā (atzīmei jābūt ne zemākai kā 6 vai vērtējums iestājpārbaudījumā, izņemot gadījumus, kad iepriekšējā izglītība iegūta angļu valodā; 2) dzīves gājuma apraksts (CV) un motivācijas vēstule</p>	<p><u>Viengadīgai programmai:</u></p> <p>Četrus gadu akadēmiskais vai profesionālais bakalaura grāds ekonomikā vai vadības zinātnē vai citas nozares četrgadīgs bakalaura grāds.</p> <p>Rakstisks apliecinājums no darba devēja par zināšanām ekonomikā, kuras iegūtas darba vidē ne mazāk kā 1 gadu ilgā darba pieredzē.</p> <p><u>Divgadīgai programmai:</u></p> <p>Akadēmiskais vai profesionālais bakalaura grāds vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība, vai tai pielīdzināma augstākā izglītība.</p> <p><u>Abām programmām:</u></p> <p>Dzīves gājums un pieredze (jāiesniedz dzīves gājuma apraksts (CV)), tai skaitā, pieredze dažādos Eiropas integrācijas jautājumos, starptautiskās un starpkultūru komunikācijas pieredze, līdzdalība sabiedriskās aktivitātēs un organizācijās.</p> <p>Motivācija studēt Eiropas studiju maģistra studiju programmā, gaidas un iespējamās maģistra darba tēmas izvēles pamatojums (jāiesniedz motivācijas vēstule, kura tiek vērtēta pēc noteiktiem kritērijiem).</p> <p>Angļu valodas zināšanas - pārrunas angļu valodā (nepieciešamas angļu valodas zināšanas, kuras apliecina sertifikāti, vai labs vērtējums angļu valodā iepriekšējās izglītības dokumentā vismaz 7 (10 ballu skalā), vai vērtējums iestājpārbaudījumā, izņemot gadījumus, kad iepriekšējā izglītība iegūta angļu valodā).</p>
----	--	---	--

Izvēsta saturiska analīze par šīm izmaiņām tiks atspoguļota atzinuma 3.nodaļā "Plānoto izmaiņu analīze un ietekme uz studiju procesu un tā kvalitāti, kā arī izmaiņu atbilstība normatīvo aktu prasībām".

2.Vizītes gaitas un tikšanās ar augstskolas pārstāvjiem un darba devējiem pārskats

LU akadēmiskās maģistra studiju programmas "Eiropas studijas" ekspertu vizīte izmaiņu novērtēšanai studiju virzienā notika 2019. gada 20. jūnijā, LU Biznesa, vadības un ekonomiskās fakultātes telpās, Aspazijas bulvārī 5. Vizītes laikā notika tikšanās ar:

1. studiju procesa un programmas administratīvajiem vadītājiem
 - a. Maģistra studiju programma "Eiropas studijas" direktori – prof. Innu Šteinbuku
 - b. Globālās ekonomikas starpdisciplināro studiju nodaļas vadītāju – prof. Ēriku Šumilo
 - c. LU Studiju departamenta vadošo eksperti – Daci Kazāku
2. studiju virzienu vadītājiem:
 - a. LU studiju virziena "EKONOMIKA" vadītāju – dekānu prof. Gundaru Bērziņu
 - b. LU studiju virziena "SOCIOLOĢIJA, POLITOLOĢIJA UN ANTROPOLOĢIJA" vadītāju – prof. Juri Rozenvaldu
3. Mācībspēkiem:
 - a. Prof. Juri Krūmiņu
 - b. Dr. Zandu Kalniņu – Lukaševicu
 - c. Prof. Margaritu Dunsku
 - d. Prof. Baibu Šavriņu
 - e. Dr. Leonardo Pataccini
 - f. Dr. Oļegu Krasnopjorovu
4. Darba devējiem:
 - a. Latvijas Darba devēju konfederācijas ģenerāldirektori – Līgu Meņģelsoni
 - b. Ekonomikas ministrijas vecāko analītiķi – Dr. Oļegu Barānovu
 - c. Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā ekonomikas padomnieku – Mārtiņu Zemīti.

Vizītes gaitā ekspertei bija iespēja tikties ar divām maģistra studiju programmas "Eiropas studijas" 2018./2019.akad.g.absolventēm, kā arī studentu pašpārvaldes pārstāvi, kas bijis iesaistīts studiju programmas pārveides procesā. Šī tikšanās deva iespēju iepazīties ar studentu skatījumu uz notiekošajiem procesiem un identificēt dažus aspektus, kam nepieciešams pievērst papildus uzmanību – nepieciešamībai piesaistīt studiju procesā vairāk ārvalstu pasniedzējus, pasniedzēju darba hospitācijai un mūsdienīgu apmācības metožu (piem. simulāciju) pielietošanai. Jāpilnveido kursu novērtēšanas anketas un jāmotivē studentus tās aizpildīt uzreiz pēc studiju kursa noklausīšanās, lai saņemtu maksimāli efektīvu un patiesu atgriezenisko saisti. Jāinformē studenti par iespēju lūgt maģistra darbu rakstīt angļu valodā, jo kā norādīja absolventi, tad, ja visas studijas ir angļiski, bet noslēguma darbs ir jāraksta latviski, tad tas rada sarežģījumus, piemēram, terminoloģijas korekta lietojuma aspektā. Studenti norādīja arī uz vēlmi tikt labāk sagatavotiem tieši maģistra darba izstrādes tehniskajiem jautājumiem – kāda ir maģistra darba uzbūve, kā noformēt atsauces u.tml. Studenti vēlētos, lai tiktu paplašināts C-daļas (brīvās izvēles) kursu klāsts un viņiem tiktu dota iespēja studiju procesā noklausīties vēl kādus papildus studiju kursus. Vienlaikus studenti norādīja, ka vairumā situāciju ir apmierināti ar maģistra studiju programmas "Eiropas studijas" saturu, bet priecājas, ka veicot programmas modifikāciju ir tikušas ņemtas vērā viņu rekomendācijas un komentāri.

Vizītes laikā ekspertei tika dota iespēja arī iepazīties ar maģistra studiju programmu "Eiropas studijas" un "Starptautiskās attiecības (ekonomika)" studentu noslēguma darbiem un novērtēt to akadēmisko kvalitāti un atbilstību maģistra darba izvirzītajām prasībām.

Turpinājumā tiks sniegts sīkāks pārskats par tikšanās norisi ar maģistra studiju programmas "Eiropas studijas" administratīvo vadību, pasniedzējiem, kā arī darba devējiem. Tikšanās laikā LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes maģistra studiju programmas "Eiropas studijas" direktore, kā arī Globālās ekonomikas starpdisciplināro studiju nodaļas vadītāja un LU Studiju departamenta vadošā eksperte detalizēti iepazīstināja ar plānotajām izmaiņām studiju programmas saturā, kā arī pamatoja to nepieciešamību un izmaiņu ieviešanas procesu. Tikšanās gaitā tika pārrunāta motivācija studiju virziena maiņai, akcenta likšana tieši uz ekonomikas padziļinātām studijām, nepieciešamo mācībspēku piesaiste, potenciālā programmas mērķauditorija un plānotās studentu skaita ekspektācijas. Tāpat tika apspriests jautājums par studentu iesaisti pārmaiņu procesā. Īpaša uzmanība tika pievērsta studiju procesa norises ilgumam un studiju programmas variantiem ar atšķirīgu ilgumu.

No studiju programmas vadītājas tika lūgts skaidrojums par viengadīgās programmas uzsākšanas prasībām un mācību procesa satura kvalitāti, lai pārliecinātos vai potenciālie absolventi būs pietiekami kompetenti, lai saņemtu sociālo zinātņu maģistra grādu starptautiskajā ekonomikā. Studiju programmas vadītāja apliecināja augstskolas augstos akadēmiskos standartus, kas neļautu negodprātīgi izmantot definētos iestāšanās nosacījumus.

Tālākajā vizītes gaitā, tiekoties ar maģistra studiju programmas "Eiropas studijas" patreizējā studiju virziena *Socioloģija, politoloģija, antropoloģija* vadītāju prof.Juri Rozenvaldu un nākotnē plānotās maģistra studiju programmas "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" studiju virziena *Ekonomika* vadītāju, dekānu prof. Gundaru Bērziņu, tika pārrunāts viņu redzējums par programmas nākotni. Tika noskaidrots, ka organiski un faktiski šī programma loģiskāk iekļaujas studiju virzienā *Ekonomika*, kur tai tiek nodrošināts pilns pēctecības cikls no bakalaura līdz doktora studiju līmenim. Studiju virzienu vadītāji norādīja arī uz plānoto izmaiņu atbilstību mūsdienu politiskās un ekonomiskās vides prasībām un konkurences apstākļiem, kas liek virzīt programmu tieši ekonomiskās dimensijas virzienā. Prof.G.Bērziņš apliecināja, ka ir ļoti rūpīgi analizēta pārveidotās programmas mērķauditorija un tās saturs pielāgots konkrētu grupu interesēm. Proti, viengadīgā programma ir orientēta uz Latvijas valsts pārvaldes iestāžu darbinieku profesionālās kvalifikācijas celšanu un pilnveidi, savukārt divgadīgā programma kalpotu kā zināms sagatavošanās posms, lai veiksmīgi nokārtotu eiroieredņa eksāmenus un varētu pretendēt strādāt ES institūcijās. Arī ar virzienu vadītājiem tika pārrunāts jautājums par viengadīgās programmas reflektantiem piemērojamajiem iestāšanās kritērijiem un potenciālajiem draudiem studiju kvalitātes un rezultātu nodrošināšanai. Sarunas rezultātā tika apliecināta gatavība pārskatīt iestāšanās prasības, proti, palielināt nepieciešamo nodarbinātības ilgumu amatā ar ekonomikas ievirzi (šobrīd uzsākšanas prasībās iestrādāts 1 gads).

Tiekoties ar mācībspēkiem docētāji norādīja, ka apzinās nepieciešamību mainīt studiju kursus pielāgojot tos jaunām prasībām un tendencēm, kā arī regulāri aktualizēt studiju kursu saturu un to docēšanu tādā veidā, lai maksimāli labi sagatavotu programmas absolventus studiju turpināšanai augstākajā līmenī – doktora studiju programmās. Tika precizēta informācija par kursu saturu, kvalitātes pārvaldības metodēm studiju procesā, par dažādiem studiju procesa organizācijas praktiskiem aspektiem, kā arī par kursu aprakstu kvalitāti un vienādu akadēmisko standartu ievērošanu visu kursu aprakstu izstādē, apzinoties tajos ietvertās informācijas nozīmību kvalitatīva studiju procesa nodrošināšanā. Docētāji norādīja, ka savā darbā ievēro studētcentrētas izglītības principus, vienlaikus apzinoties akadēmiskās studiju programmas zinātnisko ievirzi un nepieciešamību motivēt un sagatavot studējošos zinātniskajai darbībai. Vienlaikus notiek arī sadarbība ar darba devējiem (daļa darba devēju ir arī mācībspēki), lai pilnveidotu studiju kursu saturu atbilstoši darba devēju redzējumam. Mācībspēki demonstrēja ieinteresētību un izpratni par plānotajām izmaiņām.

Ļoti būtisku ieguldījumu situācijas izpratnē deva arī piesaistītie darba devēju pārstāvji - Latvijas Darba devēju konfederācijas ģenerāldirektore – Līga Meņģelsone, Ekonomikas ministrijas vecākais analītiķis – Dr. Oļegs Barānovs un Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā ekonomikas padomnieks – Mārtiņš Zemītis, kurš vienlaikus pilda arī docētāja funkciju. Galvenais akcents, uz ko vērta uzmanību profesionāli, ir studiju kursu īstenošanas metodika (kā tiek mācītas – cik efektīvi, cik mūsdienīgi, cik uzrunājoši), specializācija – precīzi fokusēta izglītība, kas palīdz skaidri identificēt potenciālo darbavietu, kā arī kvalitatīvi potenciālo studentu atlases kritēriji. Darba devēji aicināja pievērst uzmanību viengadīgās programmas uzsākšanas kritērijiem, kā arī studiju kursu saturam un realizācijas intensitātei (t.i., lielākam kontaktstundu skaitam), lai nepieļautu nekvalitatīvu vai nepilnvērtīgi sagatavotu speciālistu nokļūšanu darba tirgū. Savukārt divgadīgā studiju programma ir saņēmusi ļoti atzinīgu vērtējumu gan no Ekonomikas ministrijas, gan Latvijas Darba devēju konfederācijas. Īpaši akcentēta tieši maģistra programmu konsolidācija, proti, maģistra studiju programma "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" tiek veidota konsolidējot programmas

''Eiropas studijas'' un ''Starptautiskās attiecības (ekonomika)'', kas ļaus izveidot ne tikai mūsdienu prasībām atbilstošu maģistra studiju programmu, bet arī optimizēt resursu izlietojumu.

Kopumā jānorāda, ka visas sarunās iesaistītās personas atbildēja uz ekspertes jautājumiem, sniedzot nepieciešamo informāciju un izskaidrojot savu redzējumu.

3.Plānoto izmaiņu analīze un ietekme uz studiju procesu un tā kvalitāti, kā arī izmaiņu atbilstība normatīvo aktu prasībām

Kā norādīts atzinuma 1.nodaļā ietvertajā tabulā, LU plānotās izmaiņas ietver vairākas komponentes, kuras tiks secīgi analizētas šajā atzinuma nodaļā.

1.Studiju virziens

Viena no būtiskākajām izmaiņām ir maģistra studiju programmas studiju virziena maiņa no *Socioloģija, politoloģija un antropoloģija uz Ekonomika*.

Atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr. 793 ''Studiju virzienu atvēršanas un akreditācijas noteikumi'', kas pieņemti 11.12.2018., studiju virziens Ekonomika ir viens no 32 studiju virzieniem augstākajā izglītībā Latvijā un ir visatbilstošākais akadēmiskās maģistra studiju programmas ''Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija'' ietvars vairāku iemeslu dēļ:

- Studiju rezultātā iegūstamais grāds - programmas absolventi iegūst sociālo zinātņu maģistra grādu starptautiskajā ekonomikā.
- Programmas īstenošanā iesaistītās akadēmiskās struktūrvienības - programmu pamatā īsteno LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes (BVEF) mācībspēki.
- Studiju programmas iekļaušanās citu studiju programmu spektrā - programma nodrošina BVEF nodaļas bakalaura programmas ''Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija'' turpinājumu, jo attiecīgās bakalaura programmas absolventi var turpināt studijas maģistra programmā. Savukārt pēc studiju beigšanas absolventiem ir iespēja un tiesības turpināt studijas doktora studiju programmā ''Ekonomika''.

Plašāk studiju programmas satura atbilstība izvēlētajam virzienam tiks analizēta 3.nodaļas 8.sadaļā.

2. Studiju programmas nosaukums

Patlaban LU īstenotās akadēmiskās maģistra studiju programmas nosaukums ir ''Eiropas studijas'', savukārt pēc pilnveidojumiem un izmaiņām programmas nosaukums paredzēts ''Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija''.

Ņemot vērā plānotās izmaiņas programmas saturā, šobrīd lietotais nosaukums vairs precīzi neatbilst programmas saturisko orientāciju un neatspoguļo galveno studiju ievirzi – ekonomiku. Bez tam jāmin, ka vārdu savienojums Eiropas studijas ietver sevī ļoti plašu nozaru spektru un potenciālajiem studentiem var rasties problēmas identificēt, kuras no nozarēm un cik plaši tiks aplūkotas programmas ietvaros. Jaunais nosaukums daudz precīzāk un skaidrāk atbilst situāciju un atbilst programmas koriģētajam saturam, kas no vienas puses piedāvā plašu profila studiju kursu apguvi, bet no otras puses visi šie kursi ir fokusēti ekonomiskās diplomātijas virzienā.

Kā norādīja studiju programmas direktore, tad likumdošanā nav noteikta prasība vārdiski/ rakstiski norādīt, ka maģistra programmas statuss ir akadēmiskā programma, jo par to liecina identifikācijas kods. Ņemot vērā šo argumentu, eksperte neuzskatās par būtisku trūkumu to, ka LU iesniegumā un pievienotajos dokumentos nav norādīts, ka šī ir akadēmiskā studiju programma.

Kopumā var secināt, ka pieteiktais programmas nosaukums - maģistra studiju programma "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" ir precīzs un atspoguļo gan programmas līmeni, gan programmas saturu.

3.Studiju programmas kods

Ņemot vērā, ka tiek mainīts studiju virziens, kuram atbilst studiju programma, nepieciešams mainīt arī studiju programmas kodu.

Pieteiktais jaunais studiju programmas kods – 45311 – atbilst 2017.gada 13.jūnija Ministru kabineta noteikumiem Nr.322 "Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju" un to 1. un 2. pielikumā uzskaitītajiem elementiem, saskaņā ar kuriem kods 45 norāda uz akadēmisko izglītību (maģistra grāds), kura īstenojama pēc bakalaura vai profesionālā bakalaura grāda ieguves (studiju ilgums pilna laika studijās viens–divi gadi, kopējais pilna laika studiju ilgums vismaz pieci gadi). Savukārt turpinājums 311 norāda uz izglītības programmu grupu, t.i., Ekonomikas zinātnei.

4.Studiju programmas īstenošanas ilgums

Studiju ilgums pilna laika studiju formā paredzēts 1 vai 2 gadi, t.i., 2 vai 4 semestri. Līdzšinējā programma tika īstenota tikai 4 semestru formātā, tomēr jānorāda, ka viengadīgās programmas izveide atbilst starptautiskajai pieredzei un tiek izmantota kā instruments potenciālo studentu pieprasījuma palielināšanai. Viengadīgajā studiju programmā tiek uzņemti tikai tie reflektanti, kuri ir apguvuši četrgadīgu bakalaura studiju programmu.

Atbilstoši Augstskolu likuma 57.pantam, maģistra programmas pilna laika studiju ilgums ir viens vai divi gadi ar noteikumu, ka kopējais bakalaura un maģistra studiju ilgums nav mazāks par pieciem gadiem.

No augšminētā var secināt, ka izvirzītais iestāšanās kritērijs viengadīgajā programmā nodrošina Augstskolu likuma 57.panta izpildi un paredzētās izmaiņas par studiju ilgumu ir atbilstošas tiesību aktu prasībām.

5.Studiju programmas apjoms

2014.gada 13.maija Ministru kabineta noteikumi Nr.240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu" nosaka, ka maģistra studiju programmas apjoms ir vismaz 40 kredītpunktu ar nosacījumu, ka tiek ievērots Augstskolu likumā noteiktais kopējais bakalaura un maģistra studiju programmu ilgums pilna laika studijās. Ne mazāk kā 20 kredītpunktu no maģistra studiju programmas apjoma ir maģistra darba izstrāde.

Kā apliecina LU iesniegtie studiju plāni, viengadīgās maģistra studiju programmas apjoms ir paredzēts 40 KP, bet divgadīgās programmas apjoms ir 80 KP, līdz ar to LU ir izpildījusi prasības par nepieciešamo minimālo kredītpunktu skaitu, t.sk. maģistra darba izstrādei paredzēti 20 KP.

Detalizētāki viengadīgās un divgadīgās programmas apjoms un saturs tiks analizēts atzinuma 3.nodaļas 8.punktā.

6.Iegūstamais grāds un/ vai profesionālā kvalifikācija

Līdz šim LU maģistra programmas "Eiropas studijas" absolventi varēja iegūt *sociālo zinātņu maģistra grādu Eiropas studijās*. Tomēr, ņemot vērā, ka studiju programmā tiek plānotas būtiskas saturiskas korekcijas, daudz vairāk akcentēts tieši ekonomikas aspekts un ka studiju programma ir pieteikta iekļaušanai studiju virzienā *Ekonomika*, turpmāk studējošajiem ir plānots piešķirt *sociālo zinātņu maģistra grādu starptautiskajā ekonomikā*.

Šis grāds, atbilstoši MK noteikumos Nr.49 "Noteikumi par Latvijas zinātnes nozarēm un apakšnozarēm" definētajam zinātnes nozaru klasifikatoram, iekļaujas 5.sadaļas - Sociālās zinātnes 5.2. apakšsadaļā Ekonomika un uzņēmējdarbība. Saskaņā ar LU 2019.gada 30.maija iesniegumā Nr. LU-7-41/988 "Par papildinformācijas iesniegšanu un iesnieguma izskatīšanas termiņa pagarināšanu" sniegto skaidrojumu, piešķiramais grāds starptautiskajā ekonomikā ir klasificējams zem augšminētajos MK noteikumos definētās apakšnozares "Citas ekonomikas un uzņēmējdarbības apakšnozares".

Iegūstamais sociālo zinātņu maģistra grāds jebkurā gadījumā norāda uz programmas piederību sociālajām zinātnēm, tomēr plašais un abstraktais jēdziens "Eiropas studijas" tiek aizstāts ar daudz precīzāku, iemaņas un kompetenci norādošu vārdu savienojumu - starptautiskā ekonomika. Tāpēc eksperte secina, ka iegūstamais grāds ir precīzi definēts un atbilst kā studiju programmas saturiskajai ievirzei, tā arī MK noteikumu Nr.240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu" 22.punktam un ir formulēts atbilstoši MK noteikumos Nr.49 "Noteikumi par Latvijas zinātnes nozarēm un apakšnozarēm" definētajam zinātnes nozaru klasifikatoram.

Pēc akadēmisko programmu absolvēšanas netiek piešķirta profesionālā kvalifikācija, tāpēc arī šajā programmā kvalifikācijas ieguve nav iespējama. Studējošajiem, kuri būs absolvējuši akadēmisko maģistra studiju programmu "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" būs tiesības turpināt augstākā līmeņa – doktorantūras – studijas LU kā arī citu augstskolu īstenotajās doktorantūras programmās.

7.Studiju programmas mācībspēku sastāva izmaiņas

Maģistra studiju programmas "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" mācībspēku bāzi veido 20 pasniedzēji, 13 no tiem ir doktora grāds - 8 no tiem ir LU BVEF profesori, savukārt 7 pasniedzēji ir ar maģistra grādu.

Puse no docētājiem ir amatos ievēlēti LU mācībspēki. Ņemot vērā programmas starpdisciplināro raksturu, tiek piesaistīti arī LU mācībspēki no Juridiskās fakultātes un Sociālo zinātņu fakultātes Politikas zinātnes nodaļas.

Programmā tiek iesaistīti arī vieslektori ar praktisko pieredzi valsts un starptautiskajās institūcijās, tai skaitā no Latvijas Bankas, Eiropas Komisijas pārstāvniecības, Ekonomikas ministrijas un citām institūcijām. Tiek aicināti vieslektori no citām augstskolām, ārvalstu vēstnieki Latvijā un Latvijas vēstnieki ārvalstīs, kā arī valstisko un nevalstisko iestāžu, ārvalstu augstskolu un pētniecības centru docētāji, eksperti un speciālisti.

Ņemot vērā studentu atsauksmes un viedokļus, 8 pasniedzēji, kuri bija iesaistīti līdzšinējā programmas īstenošanā, pēc plānotajām izmaiņām vairs netiks tajā iekļauti, 14 pasniedzēji saglabās dalību programmas īstenošanā (8 no tiem ar doktora grādu – 6 personām doktora grāds ir ekonomikā, 1 jurisprudencē, 1 politikā, 4 profesori, 1 asociētais profesors, 1 docente, pārējiem sešiem lektoriem ir maģistra grāds), kā arī tiks piesaistīti 6 jauni, līdz šim programmas īstenošanai nepiesaistīti pasniedzēji. 4 no 6 jaunajiem pasniedzējiem ir LU profesori, savukārt 5 no 6 jaunajiem pasniedzējiem ir doktora grāds ekonomikā.

Kopumā var secināt, ka 11 no 20 docētājiem, jeb 55% no visiem mācībspēkiem ir doktora grāds ekonomikā, savukārt 13 no 20 docētājiem, jeb 65% no visiem mācībspēkiem ir doktora grāds.

Docētāji ar grādu citās nozarēs docē tādus studiju kursus, kuros tiek apgūta dažādu ES institūciju darbība, politikas teorija, tiesību jautājumi, diplomātija, kā arī komunikācijas jautājumi, un, kas nav tieši saistīti ar ekonomikas problemātikas apguvi.

LU ir iesniegusi arī apliecinājumu par mācībspēku angļu valodas apguves līmeni, ņemot vērā, ka mācības tiek īstenotas gan latviešu, gan angļu valodā un studiju programmā tiek plānots rekrutēt arī ārvalstu pilsoņus. Atbilstoši rekrutēto angļiski un latviski runājošo reflektantu skaitliskajam sadalījumam, studiju programmas direktore pieņems lēmumu par to, vai paralēli tiks veidotas divas grupas – gan latviešu plūsma, gan angļu plūsma, vai arī mācības tiks īstenotas tikai angļu valodā.

No visa augšminētā secināms, ka mācībspēku sastāvs atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Ir uzteicams mācībspēku ar doktora grādu īpatsvars programmas īstenošanā, kā arī vērojama tendence, ka vairāki docētāji, kuriem šobrīd ir maģistra grāds, turpina studijas doktorantūrā.

Ņemot vērā, ka studējošo skaits LU reformētajā studiju programmā ‘‘Eiropas studijas’’ ir neliels un nākotnē programmā ‘‘Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija’’ optimistiskā scenārija gadījumā ir plānots veidot grupu aptuveni 15 cilvēku robežās, mācībspēku proporcija uz vienu cilvēku ir atbilstoša un šādi mācībspēku komandai ir jāspēj nodrošināt noteikto studiju programmas rezultātu sasniegšanu un kvalitatīva studiju procesa īstenošanu.

8.Studiju programma satura izmaiņas

Pieteiktās izmaiņas studiju programmas saturā tiks izvērtētas, kopsakarībā skatot 2014.gada 13.maija Ministru kabineta noteikumos Nr.240 ‘‘Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu’’ (turpmāk – Izglītības standarts) noteikto, LU iesniegto akadēmisko maģistra studiju programmu ‘‘Eiropas studijas’’ un ‘‘Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija’’ studiju plānus un studiju kursu aprakstus.

Izglītības standarta 15.pants nosaka, ka maģistra studiju programmas galvenais mērķis ir nodrošināt zināšanu, prasmju un kompetences kopumu atbilstoši Latvijas izglītības klasifikācijā noteiktajām ietvarstruktūras 7. līmeņa zināšanām, prasmēm un kompetencei. Savukārt 16.pants paredz, ka maģistra studiju programmas saturam ir jānodrošina tādu studiju rezultātu sasniegšanu, kas ietver padziļinātu teorētisko zināšanu iegūšanu un pētniecības iemaņu un prasmju attīstīšanu izvēlētajā zinātnes jomā. Iepazīstoties ar izmainītās mācību programmas saturu, eksperte secina, ka tas ir vērsts uz specifisku zināšanu, kritiskās izpratnes un specifisku problēmu risināšanas prasmju attīstīšanu starptautiskajā ekonomikā un atbilst Izglītības standarta augšminētajām prasībām.

Visbeidzot, izglītības standarta 19. un 20.pantā teikts, ka pilna laika studijās ne mazāk kā 30 % no maģistra studiju programmas apjoma (izņemot maģistra darba izstrādei paredzēto apjomu) veido kontaktstundas. Iepazīstoties ar maģistra studiju programmas ‘‘Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija’’ studiju plānu un studiju kursu aprakstiem secināms, ka šī prasība ir ievērota. Tāpat ir tikusi ievērota arī prasība par to, ka maģistra studiju obligātajā daļā, izņemot maģistra darba izstrādi, ir jāietver attiecīgās zinātņu nozares, t.i., ekonomikas vai apakšnozares, t.i., starptautiskās ekonomikas jomas teorētisko atziņu izpēti un teorētisko atziņu aprobāciju zinātņu nozares vai apakšnozares izvēlētajās jomas aktuālo problēmu aspektā ne mazāk kā 12 kredītpunktu apjomā, ja maģistra studiju programmas apjoms ir 40 kredītpunktu (atbilstoši LU viengadīgajai maģistra programmai ‘‘Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija’’), un ne mazāk kā 24 kredītpunktu apjomā, ja maģistra studiju programmas apjoms ir 80 kredītpunktu (atbilstoši LU divgadīgajai maģistra programmai ‘‘Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija’’).

‘‘Eiropas studiju un ekonomiskās diplomātijas’’ maģistra studiju programmas pamatmērķis ir gatavot mūsdienīgi izglītus speciālistus, kuri būtu spējīgi risināt ar Eiropas integrācijas procesiem saistītas aktuālās ekonomiskā rakstura un starpdisciplināras problēmas, strādājot dažādās valsts un starptautiskās institūcijās, publiskajā un privātajā sektorā un nevalstiskajās organizācijās, t.sk. uzņēmējdarbības jomā. Eksperte secina, ka šo pamatmērķi programmas ietvaros ir iespējams sasniegt, jo maģistrantiem tiek nodrošinātas iespējas apgūt ar Eiropas Savienību saistīto ekonomikas, politikas un tiesību zinātņu teoriju un mūsdienīgo praksi. Eksperte secina, ka pilnveidotās maģistra

programmas pamatmērķis praktiski sakrīt ar jau akreditētās programmas mērķi. Starpdisciplināra pieeja ir gan akreditētās, gan pilnveidotas programmas īstenošanas pamatā.

Kā jau ziņojumā iepriekš tika minēts, pilnveidotā programma "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" ir iecerēta kā bakalaura programmas "Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija" turpinājums un sniegs maģistrantiem tādu akadēmiskās kvalifikācijas līmeni, kas ir nepieciešams studijām doktorantūrā. Pilnveidotās maģistra studiju programmas "Eiropas studiju un ekonomiskās diplomācijas" papildus uzdevums ir nodrošināt starptautiskās ekonomikas un ekonomiskās diplomācijas paplašinātas un padziļinātas studijas, izmantojot starpdisciplināru pieeju un saistot ekonomisko zināšanu apguvi ar starptautiskajām tiesībām un starptautisko politiku.

Jānorāda, ka līdz ar studiju programmas prioritāšu un akcentu maiņu būtiski ir plānots mainīt arī realizējamās studiju kursus. Salīdzinot studiju programmas "Eiropas studijas" un "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" studiju kursu plānojumu var secināt, ka tikai aptuveni 25% no visiem lekciju kursiem ir saglabājuši to esošo formu, bet pārējos 75% ir skārušas dažāda veida transformācijas.

Maģistra studiju programma "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" viengadīgā programma ietver šādus 5 obligātos kursus:

1. "Eiropas Savienība: vadība un institūcijas", kurā plaši tiks atspoguļoti Eiropas Savienības jautājumi, kā arī paredzēta studentu mācību vizīte uz Eiropas institūcijām Briselē, Luksemburgā, Frankfurtē un Strasbūrā.
2. "Starptautiskā politiskā ekonomika" - paplašina studentu teorētiskās zināšanas par tautsaimniecības attīstības pamatprincipiem un likumiem, un ekonomikas mijiedarbību ar valstīs īstenoto politiku.
3. "Starptautiskās publiskās tiesības" – tiek apgūtas tiesību zināšanas. Zināšanas starptautiskajās tiesībās kombinācijā ar zināšanām starptautiskajā ekonomikā un starptautiskajā politikā veido izpratni par šo disciplīnu un reālo ES procesu mijiedarbību.
4. "Pētniecības metodoloģijas seminārs" - sniedz nepieciešamās zināšanas, lai izstrādātu un publiski aizstāvētu maģistra darbu. Studenti tiek informēti par to, kādā veidā sameklēt, sakārtot, un apstrādāt informāciju, kā strādāt ar literatūru, kā strukturēt darbu, profesionāli prezentēt un argumentēt savu viedokli maģistra darba aizstāvēšanā. Jānorāda, ka šo iemaņu trūkumu studenti norādīja kā vienu no problēmaspektiem intervijās ar ekspertiem.
5. "Ekonomiskā diplomātija" – studiju kurss nodrošina zināšanas par diplomācijas mērķiem, uzdevumiem un starptautisko praksi, valstu divpusējo un daudzpusējo ekonomisko diplomātiju, starptautisko ekonomisko institūciju specifiku un ekonomikas diplomācijas veidiem valstu/uzņēmumu attiecību veidošanā.

Divgadīgā programma, papildus pieciem jau minētajiem kursiem, ietver vēl astoņus obligātos kursus, kuri palīdz iegūt padziļinātas zināšanas kā ekonomikas jomā, tā arī citās nozarēs:

1. Zināšanas par Eiropas Savienības valstu sarežģīto integrācijas procesu, integrācijas ieguvumiem un riskiem sniedz studiju kurss "Ekonomiskā integrācija Eiropas Savienībā".
2. Studiju kursā "Tautas attīstība ekonomikas globalizācijas apstākļos" studenti tiek iepazīstināti ar globalizācijas izaicinājumiem un starptautisko institūciju lomu nabadzības novēršanā un izaugsmes veicināšanā. Studiju kurss palīdz veidot izpratni par globalizācijas procesa attīstību, sekām un ietekmi uz Eiropas Savienību.
3. Studiju kurss "Globālie un reģionālie demogrāfiski izaicinājumi" veicina zināšanas demogrāfijas jomā un bagātina izpratni par tautas attīstību.
4. Studiju kurss "Politikas teorijas mūsdienu problēmas" palīdz veidot padziļinātu izpratni par aktuālām politiskajām, sociālajām un ekonomiskajām pārmaiņām Eiropā, ES politisko ainu

un perspektīvām, kā arī par problēmām starptautiskajā politikā un iespējamām nākotnes scenārijiem.

5. Studiju kurss "Starptautiskās uzņēmējdarbības ekonomika" palīdz izprast Eiropas Savienības, dalībvalstu un citu pasaules valstu problēmas un iespējamās risinājumus.
6. Mūsdienu Eiropas Savienības izaicinājumi lielā mērā ir saistīti ar finanšu jomas sakārtošanu. Izpratni par starptautiskām finanšu problēmām veicina studiju kurss "Starptautiskās un Eiropas Savienības finanses".
7. Tieslietu zināšanas papildus tiek apgūtas arī studiju kursā "Starptautiskās privāttiesības".
8. Studiju kurss "Starptautiskā tirdzniecība" ir īpaši aktuāls pašlaik, kad ir nepieciešams pilnveidot un stiprināt Pasaules tirdzniecības organizāciju, un kad ES uzstājīgi aizstāv brīvas tirdzniecības principus, mēģinot novērst tirdzniecības kara draudus.

Savukārt programmas B daļas jeb ierobežotas izvēles studiju kursi paplašina zināšanas Eiropas Savienības īpaši svarīgās ekonomikas, politikas un komunikācijas jomās: (1.) "ES enerģētikas politika", (2.) "ES publiskā komunikācija: teorijas un prakses analīze", (3.) "ES ārpolitika: institucionālā arhitektūra un prioritātes", (4.) "Eiropas Komisijas prioritātes un darbības metodes". Studiju kurss (5.) "Sarunu vešanas teorija, metodoloģija un tehnika" papildina zināšanas par diplomātijas principiem. Spēju veikt analītiskus aprēķinus, izmantojot kvantitatīvās analīzes metodes nodrošina studiju kurss (6.) "Lēmumu pieņemšanas kvantitatīvās metodes". Savukārt, studentu erudīciju veicinās studiju kurss (7.) "Ekonomikas antropoloģija mūsdienu pasaules kontekstā".

Izglītības standarta 21.pants paredz, ka, ja studējošais Vides aizsardzības likumā un Civilās aizsardzības likumā noteiktās prasības nav apguvis zemāka līmeņa studiju programmā, viņš to apgūst papildus maģistra studiju programmai. Arī šis nosacījums studiju programmas īstenošanas plānā ir ietverts un kā papildkursi tiek piedāvāti kursi "Civilā aizsardzība" un "Vides aizsardzība".

Kopumā studiju kursu spektrs, detalizācijas pakāpe un savstarpējā mijiedarbība liecina par spēju efektīvi un kvalitatīvi izpildīt izvirzītos mērķus un uzdevumus un attīstīt studentos nepieciešamās zināšanas, prasmes un kompetences.

Tomēr eksperte vēlas norādīt, ka plašā B daļas kursu izvēle ir pieejama tikai divgadīgās programmas studentiem, viengadīgās programmas studentu B daļas kursu klāsts ir daudz šaurāks – "Latviešu valodas pamatkurss" (obligāts kurss ārvalstu studentiem) un "Ekonomikas antropoloģija mūsdienu pasaules kontekstā" (izvēles kurss Latvijas studentiem) vai arī kursi "Civilā aizsardzība" un "Vides aizsardzība", ja tie nav apgūti jau iepriekš.

No iepriekš aprakstītā var secināt, ka būtiski atšķiras viengadīgās un divgadīgās studiju programmas kursu daudzums - **viengadīgajā programmā ir 5 A daļas jeb obligātie kursi, savukārt divgadīgajā programmā ir 13 un attiecīgi viengadīgajā programmā ir 1 B daļas kurss, bet divgadīgajā programmā ir 7.**

Pēc iesniegtajiem studiju plāniem, studiju kursa aprakstiem un sarunas ar studiju programmas direktori un īstenošanā iesaistītajiem mācībspēkiem tika noskaidrots, ka gan viengadīgās gan divgadīgās programmas studentus ir plānots apvienot kopīgā studiju procesā, proti lekciju un semināru saturs un intensitāte neatšķirsies. Tas nozīmē, ka rezultātā abu grupu absolventi, neraugoties uz atšķirīgo studiju apjomu, saņems identisku akadēmisko grādu - *sociālo zinātņu maģistra grādu starptautiskajā ekonomikā*. Kā sarunās ar darba devēju pārstāvjiem norādīja intervētās personas, tad šāda prakse viņiem rada bažas un jautājumu par mehānismu, kā rezultātā tiks nodrošināta līdzvērtīga studiju kvalitāte. Kā risinājumu eksperte, balstoties uz darba devēju rekomendācijām, iesaka daudz skrupulozāku viengadīgās programmas reflektantu atlases procesu un nosacījumus, par kuriem sīkāk tiks aprakstīts 3.nodaļas 9.sadaļā.

9.Studiju programmas uzņemšanas prasību izmaiņas

Studiju programmas vadības komanda sadarbībā ar studiju virziena "Ekonomika" vadītāju ir izstrādājusi viengadīgās un divgadīgās maģistra studiju programmas "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" uzņemšanas prasības, kas tika raksturotas šī atzinuma 3.lpp.ietvertajā tabulā – skat. atzinuma pirmajā sadaļā esošās tabulas 9.punktu "Studiju programmas uzņemšanas prasību izmaiņas".

Divgadīgās programmas atlases kritērijus eksperte vērtē kā pietiekami detalizētus un vispārējai reflektantu rekrutācijas praksei atbilstošus. Pozitīvi vērtējamās arī paaugstinātās prasības minimālajam angļu valodas prasmju līmenim, proti, izglītības dokumentā angļu valodas vērtējumam ir jābūt vismaz 7 (iepriekš pietika ar 6 ballēm). Paaugstinātās prasības pozitīvi ietekmēs studentu spēju apgūt mācību vielu angļu valodā.

Kā jau ziņojumā vairākkārt iepriekš tika minēts, **novērtēšanas vizītes laikā bažas un diskusijas radīja viengadīgās maģistra studiju programmas "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" rezultātu kvalitātes nodrošināšanas mehānisms**. Ja studentiem studiju process ilgst tikai vienu gadu, tiek piedāvāts salīdzinoši neliels studiju kursu klāsts (5 obligātie – A daļas - priekšmeti un viens B daļas studiju kurss, piem., latviešu valoda), kā arī studiju kursu realizācijas intensitāte nav lielāka kā divgadīgās programmas studentiem, **tad nerodas pārliecība par sagatavoto absolventu kvalitāti**.

Risinājums meklējams studentu rekrutācijas procesā – viengadīgajā programmā var tikt uzņemti tikai tie reflektanti, kuriem vai nu ir nozarei atbilstoša iepriekšējā izglītība, proti, četrgadīgs bakalaura grāds ekonomikā, vai arī ilglaicīga un vērā ņemama pieredze ekonomikas nozarē.

Iepazīstoties ar viengadīgās maģistra studiju programmas "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" uzņemšanas nosacījumiem, nākas secināt, ka tie neatbilst ekspertes un arī darba devēju priekšstatam par nepieciešamo atlases mehānismu. Proti, šobrīd pieteikumā norādīts, ka programmā var tikt uzņemts jebkuras četrgadīgas bakalaura studiju programmas absolvents (inženieris, teologs, vēsturnieks, ārsts u.tml.), ja viņa darba devējs uzraksta apliecinājumu par šīs personas zināšanām ekonomikā, kuras iegūtas darba vidē ne mazāk kā 1 gada darba pieredzes laikā. Pirmkārt, būtu nepieciešams precizēt to, kas tiek saprasts ar zināšanām ekonomikā, cik detalizētām šīm zināšanām jābūt. Otrkārt būtu jāpalielina nepieciešamās darba pieredzes ilgums no 1 uz 3 gadiem.

Pilnveidojot reflektantu atlases procesu, varētu būtiski mazināt bažas par studiju procesa kvalitātes apdraudējumu.

4.Secinājumi

Ekspertes viedoklis par plānotajām izmaiņām ir šāds:

1. ņemot vērā pieaugošo konkurenci augstākās izglītības tirgū, kā arī izmaiņas pieprasījumā, kas saistītas ar aktualitāšu maiņu starptautiskajā politiskajā un ekonomiskajā vidē, īstenotā studiju programma zaudējusi savu aktualitāti, tāpēc tajā nepieciešamas izmaiņas. LU pieteikusi apstiprināšanai daudzas izmaiņas, kuras Atzinumā iepriekš sagrupētas un analizētas 9 grupās (sadaļās), taču secināms, ka daudzas no šīm izmaiņām ir savstarpēji cieši saistītas un viena otrai pakārtotas, piemēram, programmas akcentu (satura) maiņa likumsakarīgi noved pie iegūstamā grāda, virziena, programmas koda un nosaukuma, kā arī pasniedzēju spektra izmaiņām. Līdzīga saikne vērojama arī starp izmaiņām studiju ilgumā (papildus ieviešot viengadīgo maģistra studiju

programmu), studiju apjomu (iegūstamo kredītpunktu skaitu) un nepieciešamību diversificēt reflektantu atlases kritērijus;

2. balstoties uz augstāk minēto analīzi, var secināt, ka pieteiktās izmaiņas atbilst normatīvajiem aktiem, t.i.,:

- 2.1. Atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr. 793 "Studiju virzienu atvēršanas un akreditācijas noteikumi", kas pieņemti 11.12.2018., studiju virziens *Ekonomika* ir viens no 32 studiju virzieniem augstākajā izglītībā Latvijā un ir visatbilstošākais akadēmiskās maģistra studiju programmas "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" ietvars;

- 2.2. pieteiktais programmas nosaukums - maģistra studiju programma "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" ir precīzs un atspoguļo gan programmas līmeni, gan programmas saturu;

- 2.3. pieteiktais jaunais studiju programmas kods – 45311 atbilst 2017.gada 13.jūnija Ministru kabineta noteikumiem Nr.322 "Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju";

- 2.4. studiju ilgums pilna laika studiju formā paredzēts 1 vai 2 gadi, t.i., 2 vai 4 semestri, kas atbilst Augstskolu likuma 57.pantā noteiktajam par maģistra studiju programmas pilna laika studiju ilgumu;

- 2.5. viengadīgās maģistra studiju programmas apjoms ir paredzēts 40 KP, bet divgadīgās programmas apjoms ir 80 KP, līdz ar to LU ir izpildījusi Ministru kabineta noteikumu Nr.240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu" prasību par nepieciešamo minimālo kredītpunktu skaitu;

- 2.6. iegūstamais sociālo zinātņu maģistra grāds starptautiskajā ekonomikā vienlaikus norāda gan uz programmas piederību plašajam sociālo zinātņu blokam, gan arī uz precīzu kvalifikāciju un kompetenci ekonomikas nozarē. Tāpēc eksperte secina, ka iegūstamais grāds ir precīzi definēts un atbilst kā studiju programmas saturiskajai ievirzei, tā arī MK noteikumu Nr.240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu" 22.punktam. Pēc akadēmisko programmu absolvēšanas netiek piešķirta profesionālā kvalifikācija, tāpēc arī šajā programmā kvalifikācijas ieguve nav iespējama;

- 2.7. mācībspēku sastāvs atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, ir uzteicams mācībspēku ar doktora grādu īpatsvars, kā arī vērojamā tendence, ka vairāki docētāji, kuriem šobrīd ir maģistra grāds, turpina studijas doktorantūrā;

- 2.8. pieteiktās izmaiņas studiju programmas saturā kopumā atbilst 13.05.2014.Ministru kabineta noteikumos Nr.240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu" noteiktajām prasībām – tiek nodrošinātas ietvarstruktūras 7.līmenim atbilstošas zināšanas, prasmes un kompetences, kā arī tādu studiju rezultātu sasniegšana, kas ietver padziļinātu teorētisko zināšanu iegūšanu un pētniecības iemaņu un prasmju attīstīšanu Eiropas studiju un ekonomiskās diplomātijas jomā. Nolūkā nodrošināt kvalitatīva satura programmas īstenošanu, pilnvērtīgu visu studējošo interešu ievērošanu un studētcentrētas izglītības principu, LU maģistra studiju programmas "Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija" administratīvajai un virziena vadībai būtu jāpievērš uzmanība šādiem jautājumiem:

- 2.8.1. būtiski atšķiras viengadīgās un divgadīgās studiju programmas kursu daudzums – viengadīgajā programmā ir 5 A jeb obligātie studiju kursi, bet divgadīgajā programmā ir 13, savukārt viengadīgajā programmā ir 1 B daļas kurss, bet divgadīgajā programmā ir 7. Abu grupu absolventi, neraugoties uz atšķirīgo studiju apjomu, saņems identisku akadēmisko grādu - *sociālo zinātņu maģistra grādu starptautiskajā ekonomikā*. Šāda prakse rada bažas par studiju kvalitāti. Kā risinājumu eksperte, balstoties uz darba devēju rekomendācijām, iesaka skrupulozāk izstrādāt viengadīgās programmas reflektantu atlases procesu un definēt būtiski augstākas prasības viengadīgās programmas reflektantu sākotnējās sagatavotības līmenim;

- 2.8.2. izpētes procesā tika noskaidrots, ka gan viengadīgās gan divgadīgās programmas studentus ir plānots apvienot kopīgā studiju procesā (tajos studijuursos, kuri viengadīgajai un divgadīgajai studiju programmai ir identiski), kas nozīmē, ka

lekciju un semināru saturs un intensitāte neatšķirsies, tāpēc būtu jāapsver, vai viengadīgās programmas kursus, piemēram, semināru sadaļā nevajadzētu intensificēt, palielinot apgūstamās informācijas apjomu, jo šīs programmas studenti jau sākotnēji būs augstāk kvalificēti nekā divgadīgajā programmā studējošie;

- 2.9. divgadīgās maģistra studiju programmas studentu atlases kritēriji tiek vērtēti kā atbilstoši, savukārt viengadīgās maģistra studiju programmas reflektantu rekrutācija jeb fakts, ka programmā var tikt uzņemts jebkuras nozeres četrgadīgas bakalaura studiju programmas absolvents, ja viņa darba devējs uzraksta apliecinājumu par šīs personas zināšanām ekonomikā, kuras iegūtas darba vidē ne mazāk kā 1 gada darba pieredzes laikā, šķiet neatbilstoša programmas satura uzstādījumam – viengadīgā studiju programma domāta jau kvalificētam profesionālim, savu zināšanu paaugstināšanai.

- 2.9.1. Ņemot vērā, ka viengadīgās programmas studiju apjoms ir ievērojami mazāks kā divgadīgajā programmā, būtu jāpārskata uzņemšanas prasības, lai paaugstinātu reflektantu sākotnējās sagatavotības līmeni – eksperta skatījumā viengadīgajā programmā var tikt uzņemti tikai tie reflektanti, kuriem vai nu ir nozarei atbilstoša iepriekšējā izglītība, proti, četrgadīgs bakalaura grāds ekonomikā, vai arī ilglaicīga un vērā ņemama pieredze ekonomikas nozarē (skaidri definējot to, kas tiek saprasts ar zināšanām ekonomikā, cik detalizētām šīm zināšanām jābūt, kā arī palielinot nepieciešamās darba pieredzes ilgums no 1 uz 3 gadiem).

3. Secinājumu sadaļas punkti 2.8.1. un 2.9.1. izpildāmi līdz AIC Studiju kvalitātes komisijas lēmuma pieņemšanai, savukārt 2.8.2.punkts izpildāms ilgtermiņā, līdz attiecīgo viengadīgās studiju programmas studiju kursu docēšanas uzsākšanai.

5.Rekomendācijas

Iesaku, pēc norādīto nepilnību novēršanas (skat. 2.8.1., 2.9.1.), t.i., uzņemšanas prasību viengadīgajā studiju programmā pārskatīšanas, apstiprināt LU pieteiktās izmaiņas maģistra studiju programmā ‘Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija’:

1. Studiju virziena nosaukumu – Ekonomika
2. Studiju programmas nosaukumu – Eiropas studijas un ekonomiskā diplomātija
3. Studiju programmas kodu pēc aktuālā izglītības klasifikatora – 45311
4. Piešķiramo grādu - sociālo zinātņu maģistra grāds starptautiskajā ekonomikā
5. Studiju programmas apjomu – 40/80 KP jeb 60/120 ETC
6. Studiju ilgumu pilna laika studijās: 2 vai 4 semestri
7. Apstiprināt studiju programmas mācībspēku sastāva izmaiņas
8. Apstiprināt pieteiktās izmaiņas studiju programmas saturā
9. Apstiprināt studiju programmas uzņemšanas prasību izmaiņas

Lelde Metla-Rozentāle, Mg.sc.soc., Mg.oec. (MBA)

Rīgā, 2019.gada 3.jūlijā